

МОРФЕМИТЕ - СТРОИТЕЛИ НА ДУМАТА

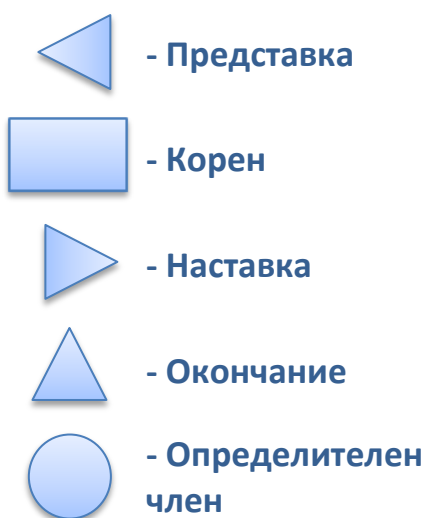
МОРФЕМА

Всяка дума е изградена от части, които имат свой смисъл, наречени морфемии. Морфемата е най-малката част от думата, която има значение (лексикално или граматично).

ВИДОВЕ МОРФЕМИ

- **Словообразуващи морфемии** - изграждат речниковото (лексикално) значение на думата. Те са представка, корен и наставка. Словообразуващите морфемии изграждат самата дума.
 - ✓ **Коренът** изразява основното лексикално значение на думата.
 - ✓ **Представките** стоят пред корена на думата или пред друга представка и променят значението на думата.
 - ✓ **Наставките** стоят след корена на думата или след друга наставка и променят значението на думата.
- **Формообразуващи морфемии** - изграждат граматичното значение на думата. Те са окончание и определителен член. Формообразуващи морфемии менят думата само по форма.
 - ✓ **Окончанието** стои в края на думата след корена или наставката и изразява граматични значения - например род, число.
 - ✓ **Членната морфема** стои в края на думата след корена, наставката или окончанието и изразява граматичното значение определеност.

ГРАФИЧНИ ЗНАЦИ ЗА ОЗНАЧАВАНЕ НА МОРФЕМИТЕ

СЛОВООБРАЗУВАНЕ

■ Сродни думи

С един и същи корен с помощта на представки и наставки могат да се образуват много нови думи. Такива думи наричаме **сродни**.

разходка, поход, изход, ход, ходене, ходя

■ Първични и производни думи

Най-кратката дума в поредицата от сродни думи се нарича **първична дума**. Обикновено тя се състои само от корен или от корен и окончание. От първичната дума, с помощта на представки и наставки, се образуват останалите сродни думи от поредицата - те се наричат **производни**.

Първична дума: *вод-а*

Корен: *вод*

Производни думи: *вод-ен, вод-ен-иц-а, вод-ен-иц-ар, вод-ен-иц-ен, под-вод-ен*